Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Zon- en Windbeleid

Inhoudsopgave

Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau Zon- en Windbeleid 1

Inhoudsopgave 2

Samenvatting 3

1. Inleiding 5

1.1 Aanleiding 5

1.2 Doel van deze NRD en plaats in de besluitvormingsprocedure 6

1.3 Ligging zoekgebieden 6

1.4 De noodzaak van een MER 8

1.5 Te doorlopen procedure en verdere besluitvorming 8

1.6 Initiatiefnemers en bevoegd gezag 10

1.7 Leeswijzer 10

2.1 Nationaal beleid 11

2.2 Provinciaal beleid 13

2.3 Regionaal beleid 13

2.4 Gemeentelijk beleid 15

3. Voorgenomen activiteiten en alternatieven 17

3.1 Het voornemen 17

3.2 Alternatieven 17

3.3 Alternatieven en varianten 19

4.1 Studiegebied en planhorizon 22

4.2 Beoordelingskader 22

4.3 Kennisleemten, monitoring en evaluatie 26

5. Publieksparticipatie 27

Bijlagen 30

Samenvatting

De gemeente Vught zoekt naar potentiële locaties voor grootschalige opwek met zon en/of wind energie. Binnen de gemeente liggen negen zoekgebieden, vijf voor zon en vier voor wind. De zoekgebieden worden objectief onderzocht op potentie en haalbaarheid voor zon en/of windprojecten. Hiervoor wordt een plan m.e.r. (Milieueffectrapportage) procedure gevolgd. Binnen de procedure van milieueffectrapportage worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD)
Om de plan m.e.r. procedure te starten is een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld. Dit kan worden beschouwd als de onderzoeksopzet voor de plan m.e.r. procedure. Hierin wordt bepaald wat de omvang wordt van het gebied dat wordt onderzocht en wat daarbinnen al in kaart is gebracht. De NRD gaat in op de achtergronden van het voornemen, beschrijft de te onderzoeken alternatieven en geeft aan welk beoordelingskader de basis vormt voor de milieuonderzoeken voor het op te stellen milieueffectrapport (MER). Met de NRD wordt vastgesteld of er niets over het hoofd wordt gezien bij het onderzoek, of het om het juiste detailniveau gaat om tot een goede afweging te komen en wordt hiermee bepaald hoe gedetailleerd de plan-m.e.r. vervolgens wordt uitgevoerd.

Plan m.e.r. (Milieueffectrapporage)
Als een activiteit mogelijk significante nadelige gevolgen op het milieu heeft, kan een m.e.r.-procedure aan de orde zijn (dit hangt mede af van het type activiteit). Het doel van de m.e.r.-procedure is om milieu- en natuurbelangen, naast andere belangen, een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. Ook worden daarin maatregelen beschreven om negatieve gevolgen op het milieu te voorkomen of te beperken. De plan m.e.r. procedure is een wettelijk instrument. In het milieueffectrapport worden de milieugevolgen van het initiatief of de activiteit en reële alternatieven hiervoor systematisch, transparant en objectief in beeld gebracht. Ook worden daarin maatregelen beschreven om negatieve gevolgen op het milieu te voorkomen of te beperken.

In een milieueffectrapportage wordt onderzoek verricht. Dat onderzoek moet voldoende informatie op tafel brengen om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming over een plan of een project. Dit vereist een scherpe afbakening van 'reikwijdte en detailniveau': waarop moet het onderzoek zich vooral gaan richten, wat is minder belangrijk, en wat kan zelfs helemaal buiten beschouwing blijven? Milieueffectrapportage (m.e.r.) is wettelijk verankerd in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer. Naast de Wet milieubeheer is het Besluit milieueffectrapportage belangrijk om te kunnen bepalen of bij de voorbereiding van een plan of een besluit de m.e.r.-procedure moet worden doorlopen. De m.e.r.-procedure is gekoppeld aan de procedure die moet worden doorlopen voor het betreffende plan of besluit, de zogenoemde 'moederprocedure'.

Moment in planfase

De MER is wettelijk verplicht in de realisatiefase bij een ruimtelijk traject met grote ruimtelijke impact. Dit is heel divers en geldt bijvoorbeeld ook voor vestiging van een bedrijf. Het instrument is effectiever bij afstemming in de planstudiefase. Daarom is er voor gekozen om nu een NRD en plan m.e.r. in deze planstudiefase.

Doel

De bedoeling van de Mer-regelgeving is om (in een aantal gelimiteerde gevallen) milieu een volwaardige plaats in de besluitvormingsprocessen van een groot aantal wetten, waaronder de Wro, te geven. De Mer-regelgeving leidt bij diverse ruimtelijke instrumenten tot een uitbreiding van de ruimtelijke onderbouwing op de volgende punten:

- Onderzoeken van alternatieven vanuit het milieuperspectief;
- Aandacht hebben voor locatiekeuze vanuit het milieuperspectief;
- Hiermee wordt ook gekeken wat waar van toepassing is buiten de grenzen van het (wettelijk) plangebied.

Publieksparticipatie
De concept NRD wordt ter zienswijze voorgelegd aan inwoners en betrokken stakeholders als onderdeel van het participatieproces. Ook voor het daadwerkelijke onderzoek zelf, de plan m.e.r., wordt de MER als zienswijze aangeboden. Belangrijk hierbij om op te merken, is dat ingebrachte zienswijzen niet bindend zijn. Wel worden ze meegewogen in het onderzoek. Na de zienswijze periode voor de MER en verwerking van ingebrachte zienswijzen, organiseert de gemeente een informatiebijeenkomst. Dat wordt gedaan voordat definitieve besluitvorming over de MER door de gemeenteraad plaatsvindt. Iedereen in de gemeente Vught die als belanghebbende aangemerkt kan worden, kan bij deze informatiebijeenkomst aansluiten. Tijdens de informatiebijeenkomst wordt ingegaan op het proces wat is doorlopen voor de NRD en plan-m.e.r.. Ook wordt ingegaan op de inhoudelijke aspecten waarnaar is gekeken en wordt toegelicht wat het vervolgproces inhoudt: het keuzeproces plaatsingzones (VKA) en het openstellen van de zoekgebieden als projectlocaties.

Wat is mogelijk in de zoekgebieden
In het planMER worden alternatieven ontwikkeld die samen de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen van wind- en zonne-energie binnen het zoekgebied in beeld brengen. Er wordt inzicht gegeven in de uitwerking op de landschappelijke inpassing, zoals bijvoorbeeld de effecten van een cluster- of lijnopstelling voor windzoekgebieden en voorkeuren aangegeven voor zonnevelden. Bij het bepalen van de plaats van windturbines wordt gestreefd naar een zo beperkt mogelijke inbreuk op de openheid van het landschap. Omdat een MER de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen in beeld moet brengen, worden in het MER zowel de effecten van lijnopstellingen als van clusters beoordeeld. Om een goed woon- en leefklimaat te garanderen, worden bij toetsing van concrete initiatieven voor de realisatie van grootschalige opwek alle wettelijke normen en afstanden voor onder meer slagschaduw, geluid en externe veiligheid gehanteerd. Daarnaast is volksgezondheid een belangrijk wegingsaspect. Initiatieven tot grootschalige opwek van duurzame energie mogen niet leiden tot aantasting van de volksgezondheid. Bij de beoordeling van initiatieven wordt aangesloten op de voor dit aspect dan geldende wet- en regelgeving.

De resultaten van het planMER en de keuze voor het voorkeursalternatief worden daarom vertaald in plaatsingszones in de structuurvisie of Omgevingsvisie. Hierna kan er besloten worden welke prioritering er wordt gegeven aan de locaties. Dat kan politiek bepaald worden waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de opgave tot 2030 en de opgave 2030-2050. De gemeenteraad van Vught is het bevoegd gezag voor de ruimtelijke visie en het planMER. Het planMER wordt een bijlage bij de ruimtelijke visie, waarin de gemaakte keuzes aan de hand van de relevante milieu-informatie worden onderbouwd. Na het kiezen van de plaatsingszones kunnen initiatiefnemers een aanvraag doen bij de gemeente voor planologische medewerking voor de bouw van wind en/of zonneprojecten. Deze dienen te voldoen aan de criteria die door de gemeenteraad van Vught voor de betreffende plaatsingszones zijn gesteld. De initiatiefnemers kunnen professionele ontwikkelaars zijn, maar bijvoorbeeld ook lokale partijen zoals een energiecoöperatie. Het is ook mogelijk dat de gemeente Vught zelf één of meerdere projecten gaat ontwikkelen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt de Notitie Reikwijdte en detailniveau, een document dat gebruikt wordt om te bepalen wat, zoals de titel al aangeeft, de reikwijdte en het detailniveau aangeeft waarmee voor Vught de Plan-m.e.r. wordt uitgevraagd. We bepalen hier wat de omvang wordt van het gebied dat we willen onderzoeken en wat daarbinnen al in kaart willen brengen.

De plan-m.e.r. is een onderzoek om in kaart te brengen of zoekgebieden milieutechnisch geschikt zijn als locatie voor een bepaalde ontwikkeling. In dit geval kijken we naar de ontwikkeling van zonnevelden en/of windturbines op ons grondgebied. We doen dit omdat we als onderdeel van Nederland, de regionale energie strategie, invulling gaan geven aan het lokaal opwekken van energie op een duurzame wijze op Nederlandse bodem. De reden hiervoor ligt weer verbonden in de afspraken die wij wereldwijd hebben gemaakt via het klimaatakkoord van Parijs dat op basis van de IPPC rapporten is opgesteld omdat er wereldwijd behoorlijke ingrijpende maatregelen nodig zijn om ernstige klimaatproblemen te voorkomen. De gemeente wil met de plan-m.e.r. vaststellen waar er grootschalige opwek van elektriciteit kan plaatsvinden. Na deze inventarisatie zal er gekeken worden naar de prioritering van de gebieden. We onderscheiden hierin twee richtjaartallen voor de afspraken: 2030 (50% van het vermogen) en in 2050 moet de energievoorziening bijna helemaal duurzaam en CO2-neutraal zijn.

De NRD is nu de eerste stap in de milieueffectrapportage-procedure (m.e.r.-procedure), die wordt doorlopen ter onderbouwing van de besluitvorming over het nieuwe beleid. Deze NRD gaat in op de achtergronden van het voornemen, beschrijft de te onderzoeken alternatieven en geeft aan welk beoordelingskader de basis vormt voor de milieuonderzoeken voor het op te stellen milieueffectrapport (MER).

Achtergronden

Vanuit de Regionale Energiestrategie Noordoost Brabant (RES NOB) heeft de gemeente Vught zoals gezegd twee doelstellingen om duurzame elektriciteit op te wekken: een doelstelling die voor 2030 moet zijn behaald en de doelstelling voor de periode tussen 2030 en 2050. De Vughtse opgave tot 2030 zou volgens de door de gemeenteraad van Vught vastgestelde RES 1.0 gerealiseerd kunnen worden door het aanleggen van energieparken (zon en/ of windenergie) met een vermogen van in totaal 0,05 Terawatt uur (TWh) of wel 50.000 Megawattuur per jaar(MWh/ jr). Dit betreft ook grootschalige energievoorzieningen in de bebouwde omgeving waar dat mogelijk en wenselijk is. Hierbij rekenen we NIET de opwek op particuliere daken. Wel op grootschalige industriële daken, openbaar gebied dat ingericht is voor opwek of andere voorstelbare locaties waar grote vermogens kunnen worden opgewekt van meer dan 15Kwpiek die niet onder de besparingsnoemer vallen. We rekenen op dit moment met de beschikbare cijfers van de RES NOB voor het benodigde oppervlak aan zonneweiden en/of windturbines. Een mix van beide vormen is daarbij mogelijk. Het behalen van deze doelstellingen met zon- en/of windenergie heeft impact op ons ruimtegebruik, onze leefomgeving en vraagt om een integrale (gebiedsgerichte)aanpak. Daarvoor wil de gemeente Vught dan ook een eigen beleidskader vaststellen.

In het beleidskader worden de afspraken vastgelegd door de gemeente, inwoners en stakeholders gezamenlijk. Het beleidskader bevat de spelregels die zijn gericht op de balans tussen de opgave waar we als Nederland voor staan rondom de energie transitie en het behoud en het versterken van de landschappelijke kwaliteiten anderzijds. Ook zoeken we actief naar het creëren van meerwaarde voor de leefomgeving bij de bouw van zon- en/of windparken.

1.2 Doel van deze NRD en plaats in de besluitvormingsprocedure

Doel van de NRD

De NRD is de eerste fase van het onderzoek naar zoekgebieden waar grootschalige elektriciteitsopwekking plaats zou kunnen vinden. Omdat we alleen op hoofdlijnen weten waar dit kan in onze gemeente werken we in stappen. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau gaat hier precies over: We stellen vast of we niets over het hoofd zien bij het onderzoek, of we het juiste detailniveau te pakken hebben om tot een goede afweging te komen en bepalen hiermee hoe gedetailleerd de plan-m.e.r. vervolgens kan worden uitgevoerd.

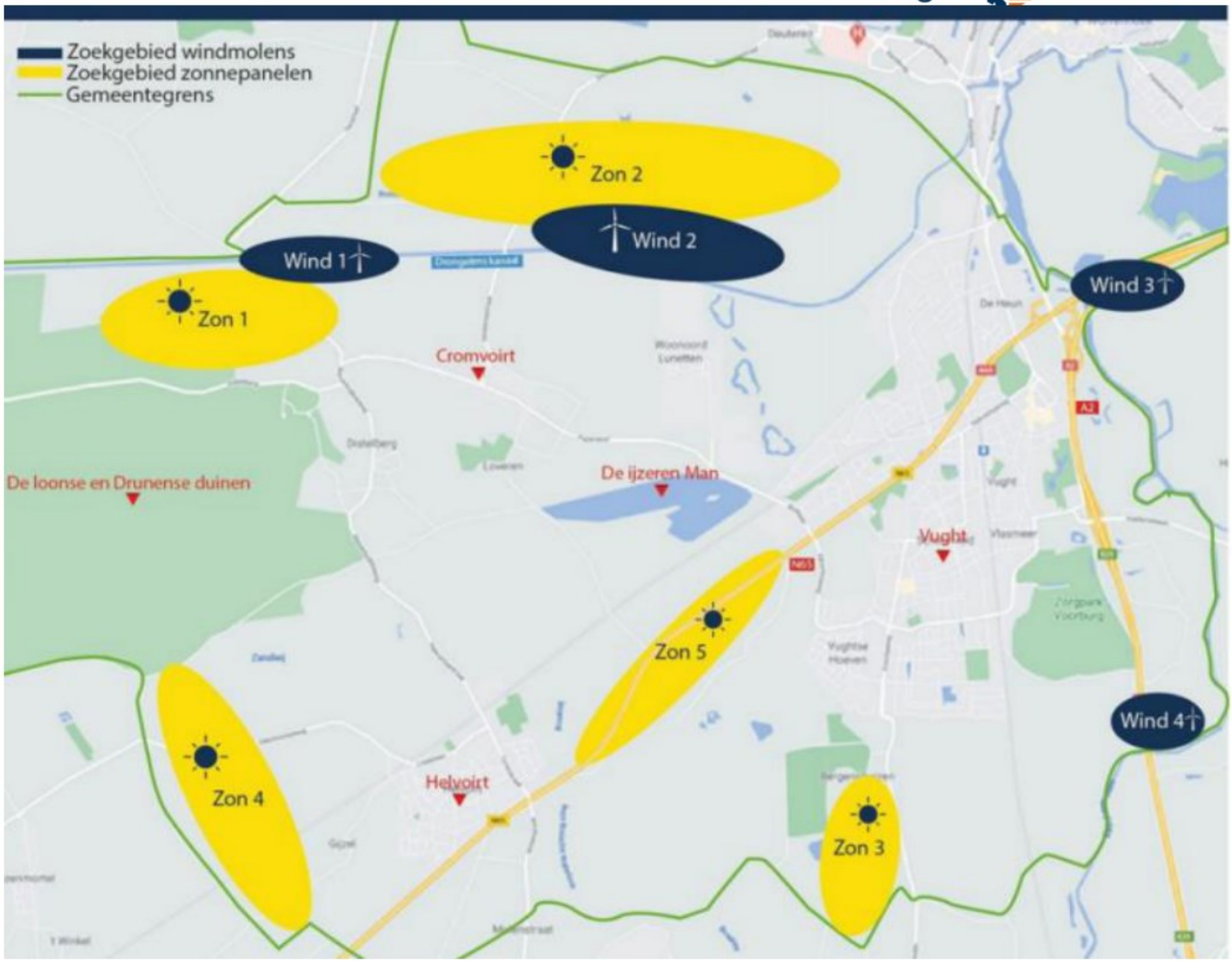
Het doel van de NRD is om betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de inhoud en diepgang van het nog op te stellen MER en te raadplegen over hun zienswijzen. De reacties worden meegenomen in de verdere uitvoering van het onderzoek. Hiermee is de NRD een belangrijke stap in de procedure in de ontwikkeling van het beleidskader.

Besluitvorming over de NRD

Het publiceren van de concept NRD is onderdeel van het participatieproces. De inhoud van de milieuthema's en de bijbehorende onderzoeken die straks deel uitmaken van het plan-m.e.r. zijn voorgelegd aan inwoners van de gemeente en betrokken stakeholders. De concept NRD wordt voorts ter advisering aangeboden aan de Commissie voor de milieueffectrapportage en de GGD, specifiek Team Gezondheid, Milieu & Veiligheid Brabant (hierna: GGD). De binnengekomen reacties (zienswijzen) en adviezen worden in deze versie van de NRD verwerkt. Deze NRD wordt, tezamen met de ontvangen reacties en adviezen ter vaststelling aangeboden aan het bevoegd gezag (Het college van burgemeester en wethouders van Vught). Het college zal op basis van dit document, tezamen met de ontvangen reacties en adviezen, deze NRD vaststellen. De definitieve NRD is het uitgangspunt (opdrachtkader) voor het opstellen van het plan-m.e.r..

1.3 Ligging zoekgebieden

In 2021 is de RES NOB vastgesteld in de gemeenteraad. De gemeenten hebben van het Rijk twee jaar de tijd gekregen om hun initiële aanbod verder te concretiseren met wind en/of zon. Dat moet zoals het er nu uitziet al in juli 2023 bekrachtigd worden. Deze opgave wacht ook voor Vught. In de RES is namens de gemeente Vught een aantal zoekgebieden opgenomen, zie figuur 1.1. De gemeenteraad heeft op 19 mei 2022 definitief ingestemd met deze negen zoekgebieden. Dit besluit vormt daarmee de basis voor het beleidskader voor wind- en/of zonprojecten in de gemeente.

Figuur 1.1 Ligging negen zoekgebieden: *(uit notitie wind en zon Vught 2021)* -We kijken naar totaal beeld richting 2050.

1.4 De noodzaak van een MER

Als een activiteit mogelijk significante nadelige gevolgen op het milieu heeft, kan een m.e.r.-procedure aan de orde zijn (dit hangt mede af van het type activiteit). Het doel van de m.e.r.-procedure is om milieu- en natuurbelangen, naast andere belangen, een volwaardige rol te laten spelen bij de besluitvorming. Een milieueffectrapport (MER) beschrijft op objectieve wijze welke milieueffecten te verwachten zijn wanneer een bepaalde activiteit wordt ondernomen.

Onderscheid in definitie tussen m.e.r. en MER

Binnen de procedure van milieueffectrapportage worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

De m.e.r.-procedure kent twee vormen die bij het opstellen van het beleidskader relevant zijn: de plan-m.e.r. en de project-m.e.r. De plan-m.e.r. dient als basis voor de op te stellen ruimtelijke visie, de project-m.e.r. is noodzakelijk voor de onderbouwing van de vergunningsaanvragen voor concrete windenergieprojecten. Voor de zonnevelden die mogelijk worden gemaakt, bestaat naar verwachting geen m.e.r.-plicht[1].

Plan-m.e.r.-plicht

Een planMER is vereist voor plannen waarin de locatie voor een activiteit met potentieel aanzienlijke milieueffecten wordt aangewezen. Een windturbinepark met een gezamenlijk vermogen van 15 MW of meer, of bestaande uit 10 windturbines of meer is m.e.r.-(beoordelings)plichtig op grond van het Besluit milieueffectrapportage. Dit betekent dat een milieueffectrapport moet worden opgesteld ter onderbouwing van een ruimtelijke visie. Daarnaast geldt ook een plan-m.e.r.-plicht in het geval dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. In dat geval is ook een passende beoordeling vereist op grond van de Wet natuurbescherming.

Project-m.e.r.-plicht

Indien sprake is van een concreet project voor een windpark van 15 MW of meer, dient het bevoegd gezag (onder meer in het kader van de omgevingsvergunning) een m.e.r.-beoordelingsbesluit te nemen waarin wordt onderbouwd of een projectMER nodig is of niet. Initiatiefnemers kunnen ook besluiten om vrijwillig invulling te geven aan de project-m.e.r.-plicht. In dat geval is een m.e.r.-beoordelingsprocedure voor omgevingsvergunningaanvragen niet meer van toepassing. Per initiatief wordt beoordeeld of de noodzaak bestaat om een projectMER op te stellen. Praktisch gaat de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant uit van clusters van tenminste 3 turbines waardoor het gecombineerde vermogen van elk windpark al heel snel boven de 15 MW geïnstalleerd vermogen komt. Wij adviseren dringend gebruik te maken van de (vrijwillige) mer bij een dergelijk project, ook als het niet binnen de verplichting valt. De plan-m.e.r. is hiervan de voorbode.

1.5 Te doorlopen procedure en verdere besluitvorming

Van zoekgebieden naar plaatsingszones in het beleidskader

De alternatieven bestaan uit een combinatie tussen wind- en/of zonne-energie. De zoekgebieden voor wind- en zonne-energie moeten worden vertaald naar het ruimtelijk beleid van de gemeente Vught. Vanwege de beperkingen die de provincie Noord-Brabant daaraan stelt in de Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, kan de gemeenteraad van Vught geen bestemmingsplan vaststellen voor nieuwe windturbines en zonnevelden. Dat houdt in dat de gemeenteraad van Vught de gebieden voor nieuwe windturbines en zonnevelden moet aanwijzen door middel van een structuurvisie op de grond van de Wet ruimtelijke ordening. Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, wordt dit een Omgevingsvisie als bedoeld in die wet.

[1] **Boven de 50 megawattpiek** wordt een zonnepark mer-plichtig. Het mer-besluit is opgenomen in het Omgevingsbesluit (Staatsblad 2018, 290; artikelen 11.6-11.8).

Voor de inhoud van het op te stellen planMER maakt de vorm (structuurvisie of omgevingsvisie) geen verschil. In het planMER worden alternatieven ontwikkeld die samen de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen van wind- en zonne-energie binnen het zoekgebied in beeld brengen. De resultaten van het planMER en de keuze voor het voorkeursalternatief worden daarom vertaald in plaatsingszones in de structuurvisie. Hierna kan er besloten worden welke prioritering er wordt gegeven aan de locaties. Dat kan politiek bepaald worden waarbij we onderscheid maken tussen de opgave tot 2030 en de opgave 2030-2050.

Van plaatsingszones naar omgevingsvergunningen voor windturbines en zonnevelden

Binnen de plaatsingszones die in de structuurvisie zijn aangewezen, kunnen ontwikkelaars onder voorwaarden een omgevingsvergunning aanvragen bij de gemeente (zie ook paragraaf 5.2.1). Die omgevingsvergunning kan, eveneens op grond van de Interim Omgevingsverordening van de provincie, voor een periode van ten hoogste 25 jaar worden verleend. Dat is voor windturbines en zonnevelden gelijk. Hierna moeten deze energie-installaties verwijderd worden. Hier worden ook de nodige voorwaarden aan gesteld in de vergunning.

Voor mogelijke windprojecten (die bestaan uit tenminste drie windturbines) geldt straks de verplichting om te beoordelen of een projectMER moet worden opgesteld. De noodzaak hiervoor zal afhangen van de uitkomsten van het planMER. De gemeente Vught gaat vooralsnog ervanuit dat alle andere windinitiatieven ook een projectMER of een m.e.r.-beoordeling dienen te doorlopen.

Overdragen van het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen voor windprojecten

Voor omgevingsvergunningen voor windprojecten met een opwekkingsvermogen van meer dan 5 MW geldt op dit moment dat het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant het bevoegd gezag is. In lijn met de huidige afspraken binnen de RES zal het gemeentebestuur van Vught voorafgaande aan het vaststellen van de structuurvisie de provincie Noord-Brabant verzoeken om de rol van het bevoegd gezag over te nemen.

Voor de exacte kaders verwijzen wij naar het document *Governance uitvoering RES 1.0 | 15 februari 2022 | Provinciale rol in relatie tot ruimtelijke planontwikkeling, (specifiek, paragraaf 6.1, 6.2 en 6.3).*

Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschikkende reden waarop de provincie zal ingrijpen bij grootschalige energie projecten in de gemeente Vught.
Het terugnemen van het bevoegd gezag kan gebeuren op initiatief van:
1. De betreffende gemeente
2. De RES-regio, al dan niet tegen de wens van de betreffende gemeente
3. De provincie, al dan niet tegen de wens de betreffende gemeente

In de eerste situatie komt het verzoek van de betreffende gemeente. De basis hiervoor is de constatering dat het niet lukt om de afgesproken opweklocaties tijdig te realiseren. Voordat een verzoek aan de provincie wordt gedaan, hebben de partners in de RES-regio zelf al pogingen gedaan om oplossingen te vinden. Pas als dat niet gelukt is, komt de provincie in beeld. Het is dan aan de provincie om te bepalen of ze op dit verzoek ingaat en onder welke voorwaarden dit mogelijk is.

In de tweede situatie verzoekt een RES-regio de provincie het bevoegd gezag terug te nemen. Dit kan al dan niet tegen de wens van de gemeente zijn waar de betreffende opweklocatie(s) in gelegen zijn:

- Als dit gebeurt met instemming van de betreffende gemeente komt de situatie overeen met die zoals hierboven beschreven.
- Als dit gebeurt tegen de wil van de betreffende gemeente komt de situatie overeen met de derde situatie die hieronder wordt beschreven.

Van de derde situatie is sprake als de provincie het besluit neemt om het bevoegd gezag terug te nemen. Voordat de provincie dit formeel doet doorloopt ze een interventieladder. Deze ladder bepaalt welke interventies in welke situaties mogelijk zijn en welke randvoorwaarden hierbij gelden, waarbij de impact van de interventies stapsgewijs steeds groter wordt. Een uiterste interventie van de provincie is dat zij actief besluit de rol van bevoegd gezag van een gemeente terug te nemen. Deze interventie dient gezien te worden als een ultimum remedium als er geen andere uitweg meer mogelijk is. Zoals hiervoor beschreven geschiedt de overname idealiter alleen op verzoek van een individuele gemeenten of van de samenwerkende partijen in een regio, waarbij de provincie de ruimte heeft om hier wel of niet op in te gaan. Een eenzijdige, ongewilde ingreep van de provincie zou (rekening houdend met de wettelijke kaders) zoveel mogelijk vermeden moeten worden, aangezien een dergelijke ingreep de spelregels van de samenwerking doorkruist en deze samenwerking onder druk zet.

Omgevingswet

De Omgevingswet gaat alle afzonderlijke wetgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving vervangen. Momenteel staat de inwerkingtreding van deze wet gepland op 1 januari 2023. Het is op dit moment nog niet zeker of de wet per die datum daadwerkelijk in werking gaat treden. Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, zal de aanwijzing van de plaatsingszones voor wind- en zonprojecten gebeuren via een Omgevingsvisie of een Omgevingsplan. Daarom wordt in deze NRD gesproken van een 'ruimtelijke visie'. Voor de inhoud van het planMER en deze NRD maakt dit geen verschil.

1.6 Initiatiefnemers en bevoegd gezag

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van Vught is het bevoegd gezag voor de ruimtelijke visie en het planMER. Het planMER wordt een bijlage bij de ruimtelijke visie, waarin de gemaakte keuzes aan de hand van de relevante milieu-informatie worden onderbouwd.

Initiatiefnemers

Na het kiezen van de plaatsingszones kunnen initiatiefnemers een aanvraag doen bij de gemeente voor planologische medewerking voor de bouw van wind- en zonneprojecten. Deze dienen te voldoen aan de criteria die door de gemeenteraad van Vught voor de betreffende plaatsingszones zijn gesteld. De initiatiefnemers kunnen professionele ontwikkelaars zijn, maar bijvoorbeeld ook lokale partijen zoals een energiecoöperatie. Het is ook mogelijk dat de gemeente Vught zelf één of meerdere projecten gaat ontwikkelen.

1.7 Leeswijzer

De voorliggende notitie bestaat uit vijf hoofdstukken. Hoofdstuk 2 geeft inzicht in op de relevante beleidstukken, wetten en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft het te doorlopen proces en de alternatieven die worden onderzocht. In hoofdstuk 4 wordt het beoordelingskader voor de beschrijving van de milieugevolgen toegelicht, met een daaraan gekoppeld een overzicht van de beoordelingscriteria. Hoofdstuk 5 geeft ten slotte inzicht in het te reeds doorlopen en nog te doorlopen participatieproces. Ook wordt in dat hoofdstuk in gegaan op het communicatieplan.

2. Beleidskaders

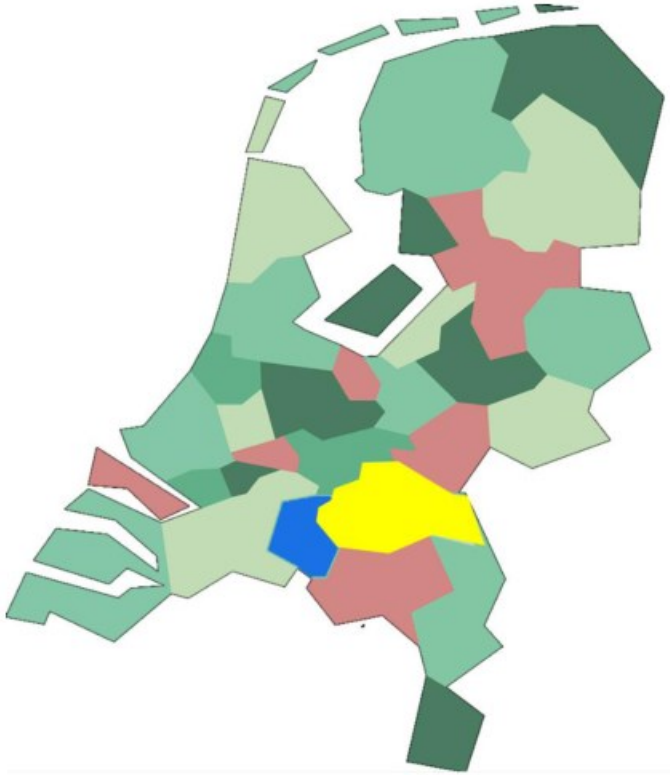
Dit hoofdstuk gaat in op het nationale, provinciale, regionale en gemeentelijke beleid en regelgeving voor wind- en zonne-energie. Het beleidskader schetst de achtergrond van het relevante beleid en regelgeving omtrent wind- en zonne-energie en geeft aan welke kaders gelden voor de ruimtelijke ontwikkeling van grootschalige duurzame energie.

2.1 Nationaal beleid

Klimaatakkoord

Het Klimaatakkoord uit 2019 bevat een pakket aan afspraken, maatregelen en instrumenten waarmee de Nederlandse CO_2-uitstoot in 2030 met ten minste 49 % moet zijn teruggedrongen ten opzichte van 1990. Om dit mede te bewerkstelligen is in het Klimaatakkoord afgesproken dat 35 TWh elektriciteit op land duurzaam moet worden opgewekt per 2030 of zoveel eerder als mogelijk is. Dit betreft voornamelijk wind- en zonne-energie.

Het voornemen is om decentrale overheden in staat te stellen een goed plan met maatschappelijke acceptatie op te stellen. Het Rijk heeft daarvoor het instrument van de Regionale Energiestrategieën (RES) geïntroduceerd. Hierin is Nederland verdeeld in 30 regio's (afbeelding 2.1). Per regio verkennen provincies, gemeenten, waterschappen en netbeheerders gezamenlijk de (on)mogelijkheden om op hun grondgebied duurzame energie op te wekken. Maatschappelijke acceptatie van de energietransitie en de manier waarop dat in de regio kan worden gerealiseerd zijn daarbij belangrijke doelen van de RES.

Afbeelding 2.1 De 30 RES-regio's op kaart met in geel 'Noordoost Brabant'

Nationale Omgevingsvisie

De Rijksoverheid kiest in de Nationale Omgevingsvisie voor het realiseren van de opgave van duurzame energie voor de kwaliteit van de omgeving en het combineren van functies. Grootschalige clustering van de productie van duurzame energie (door windturbines, eventueel in combinatie met zonnevelden) heeft de voorkeur. Daarbij moet rekening gehouden worden met andere waarden, zoals landschappelijke kenmerken, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water en bodem én maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Bewoners moeten betrokken zijn, invloed hebben en meeprofiteren in de opbrengsten. Dit kan onder andere door middel van een participatietraject waarbij kernwaarden van het gebied bij burgers van de gemeente Vught worden opgehaald.

2.2 Provinciaal beleid

Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant

De provincie Noord-Brabant heeft in haar 'Interim Omgevingsverordening' de nodige spelregels opgenomen met betrekking tot nieuwvestiging van wind- en zonne-energie. Artikel 3.37 van de verordening stelt nadrukkelijk regels voor het plaatsen van windturbines met een bouwhoogte van tenminste 25 m:

- de windturbines moeten inpasbaar zijn in de omgeving;
- er is sprake van een geclusterde opstelling van minimaal drie windturbines;
- de mogelijkheid om te participeren voor de omgeving moet aanwezig zijn;
- de plannen moeten zijn afgestemd met de omliggende gemeenten en de netwerkbeheerder;
- de verleende omgevingsvergunning is ten hoogste 25 jaar geldig.

Voor zonnevelden gelden soortgelijke voorwaarden, waarbij de ontwikkeling dient te passen binnen de omgeving en maatschappelijke meerwaarde geeft. Vanuit het beleid bestaat een voorkeur voor de plaatsing van zonnepanelen op daken of op braakliggende gronden in of aansluitend op stedelijk gebied. Dat heeft het voordeel dat ze dicht bij de gebruiker en energiesystemen worden geplaatst, wat bijdraagt aan zorgvuldig ruimtegebruik en effectief is vanuit kostenminimalisatie. De provinciale verwachting is dat dit onvoldoende blijkt om in de behoefte te voorzien. Daarom wordt de mogelijkheid geboden om onder voorwaarden zelfstandige opstellingen van zonne-energie te ontwikkelen in landelijk gebied.

In het m.e.r.-proces wordt geanticipeerd op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De Interim Omgevingsverordening wordt bij inwerkingtreding van de Omgevingswet vervangen door de Omgevingsverordening. Deze Omgevingsverordening is op 11 maart 2022 vastgesteld door de Provinciale Staten. De nieuwe verordening treedt pas bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in. Ten opzichte van de Interim Omgevingsverordening zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines.

Provincie heeft vastgelegd in haar beleid[2] dat het primaat voor de ontwikkeling van het omgevingsbeleid - in lijn met de Omgevingsvisie - bij gemeenten ligt. Om de gemeenten hierbij de maximale ruimte te geven, is de provincie bereid om daar waar zij bevoegd gezag is inzake de omgevingsvergunning, het bevoegd gezag over te dragen aan de gemeente, zolang de gemeente kan voldoen aan de voorwaarden die hiervoor in de Elektriciteitswet en op termijn de Energiewet zijn opgenomen. Daarmee ligt de uitvoering - in overeenstemming met de uitgangspunten in de Omgevingsvisie - primair bij de gemeenten en neemt de provincie, waar nodig en passend, een ondersteunende rol in.
Om de provinciale doelstellingen te behalen kan het in uitzonderlijke gevallen echter nodig zijn dat de provincie zelf de uitvoering ter hand neemt. Dit kan door de rol van bevoegd gezag niet aan gemeenten over te dragen dan wel van gemeenten weer terug te nemen. In deze situaties is het belangrijk dat de eerder geformuleerde spelregels voor de samenwerking centraal blijven staan.
Deze spelregels zijn gestoeld op een gedeeld eigenaarschap voor de opgaven die voorliggen, respect voor elkaars rollen en onderling vertrouwen. De provincie geeft het vertrouwen aan gemeenten. Indien gemeenten afspraken niet nakomen wordt dit vertrouwen geschaad en kan de provincie overgaan tot interventies. Hierdoor kunnen de geformuleerde spelregels onder druk komen te staan. Dergelijke interventies kunnen immers direct ten koste gaan van het opgebouwde vertrouwen in de samenwerking.

2.3 Regionaal beleid

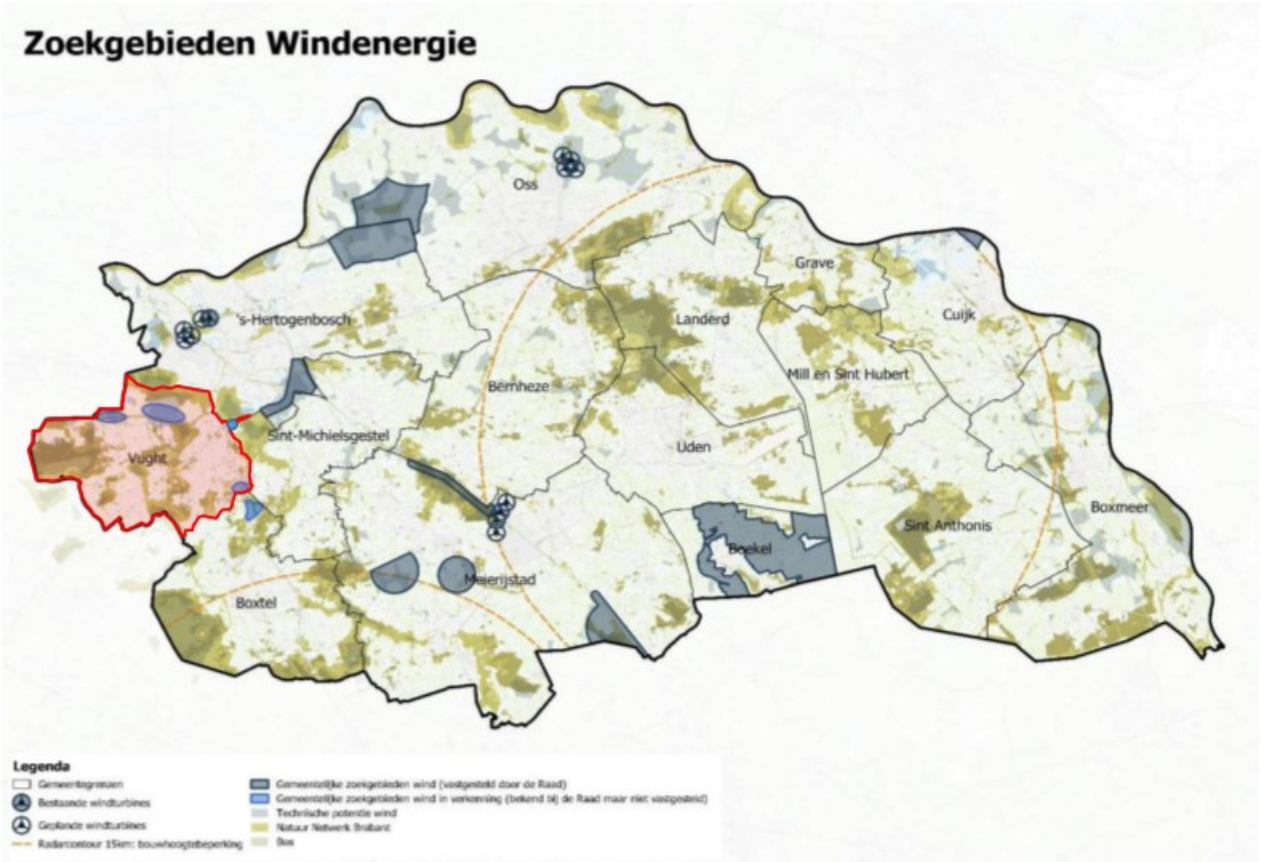
Regionale Energiestrategie Noordoost Brabant (RES NOB)

Alle RES-regio's in Nederland maken plannen over hoe en waar duurzame energie met zon en/of wind kan worden opgewekt. Voor de regio Noordoost Brabant komen deze plannen samen in de Regionale Energiestrategie (RES NOB). De RES NOB geeft daarmee namens de regio (afbeelding 2.1) invulling aan de afspraken die gemaakt zijn in het kader van het

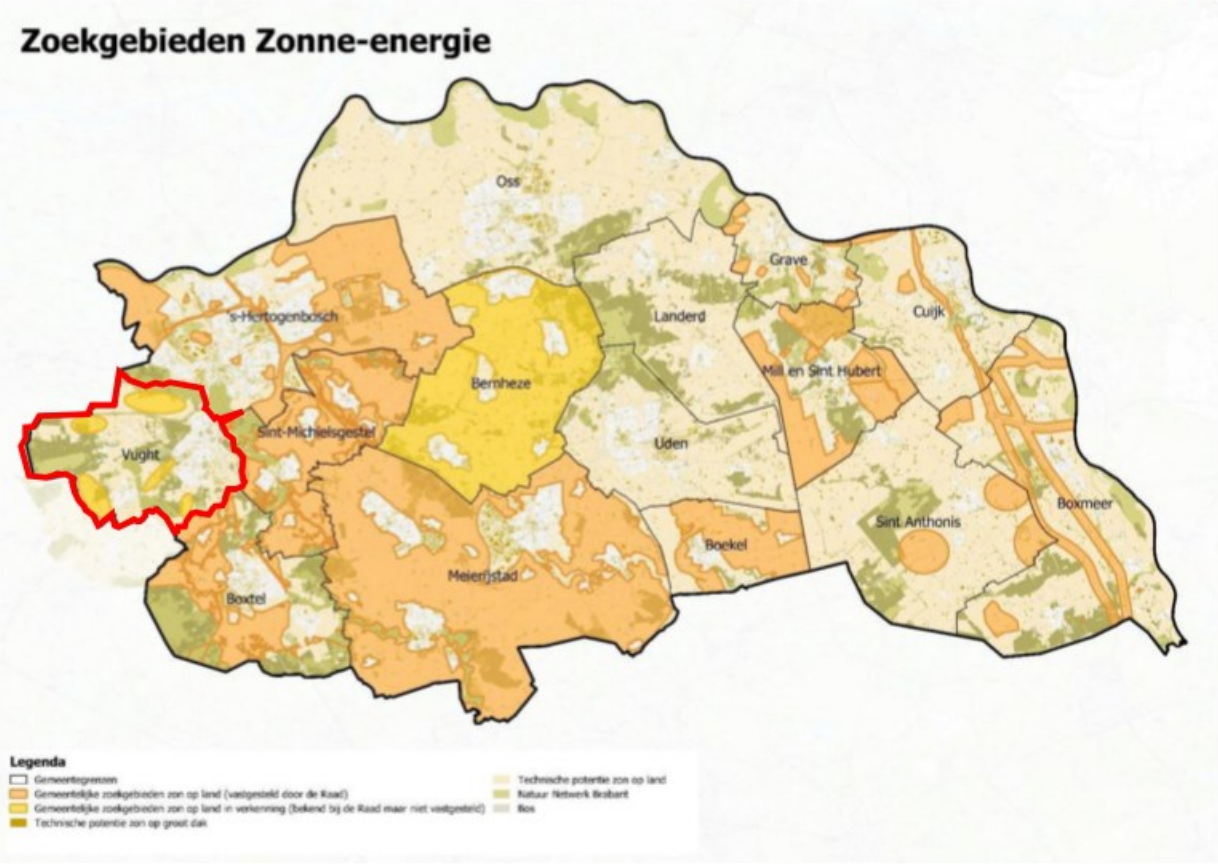
[2] Governance uitvoering RES 1.0 15 februari 2022

landelijke klimaatakkoord (paragraaf 2.1). In de RES is opgenomen dat de regio in 2030 1,6 TWh (gelijk aan 5,8 PJ) hernieuwbare elektriciteit bijdragen aan de doelstelling van de nationale tafel Elektriciteit uit het Klimaatakkoord (4,6% van de 35 TWh).

Elke gemeente in de regio heeft in de RES NOB gebieden aangedragen waarbinnen zon- en/of windprojecten gerealiseerd kunnen worden. De door de gemeente Vught aangedragen gebieden zijn aangegeven op afbeelding 2.2 en 2.3. Bij de totstandkoming van de RES in 2021 was daarbij nog sprake van een aanwijzing onder voorbehoud van goedkeuring door de gemeenteraad van Vught. De gemeenteraad heeft op 19 mei 2022 de eerdere voorlopige aanwijzing tot een definitieve aanwijzing bekrachtigd.

Afbeelding 2.2 Zoekgebieden windenergie in RES NOB met in licht blauw aangegeven de zoekgebieden in de gemeente Vught, waarin zoekgebied later is toegevoegd naar aanleiding van specifiekere kaarten in de notitie 'Op weg naar een zon- en windvisie voor de gemeente Vught' 2021.

Afbeelding 2.3 Zoekgebieden zonne-energie in RES NOB met in licht geel aangegeven de zoekgebieden in de gemeente Vught

2.4 Gemeentelijk beleid

De gemeente heeft de Nota Energie en Klimaat in voorbereiding voor vaststelling in 2022. Dit beleidskader stelt ook op hoofdlijnen het ambitieniveau en de opgave vast voor Vught.

Daarnaast houden wij rekening met de volgende beleidsthema's:

- RES 1.0 vastgesteld op 17 juni 2021 door de gemeenteraad van Vught.
- 2022-2026 Op weg naar een water robuust en klimaatbestendig Vught 28 FEBRUARI 2022 PROGRAMMA WATER EN RIOLERING, 2022-2026 Op weg naar een water robuust en klimaatbestendig Vught 28 FEBRUARI 2022
- Groenvisie: De huidige Nota Groen (Groen Verbindt 2016) wordt geactualiseerd
- Weidevogelconvenant "de Vughtse Gement", 2017

- Nota Vught Klimaat adaptief 2018
- Visie 'Wonen in het buitengebied' 2022

3. Voorgenomen activiteiten en alternatieven

In dit hoofdstuk wordt een nadere beschrijving gegeven van de voorgenomen activiteit. Vervolgens is een beschrijving gegeven van de wijze waarop in het planMER alternatieven zullen worden onderzocht.

3.1 Het voornemen

Het voornemen van de gemeente Vught bestaat uit het selecteren van gebieden waar het opwekken van duurzame energie mogelijk is.

3.2 Alternatieven

In het planMER worden alternatieven ontwikkeld die samen de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen binnen de zoekgebieden in beeld brengen. De alternatieven bestaan uit een combinatie tussen wind- en/of zonne-energie.

3.2.1 Beschrijving van de zoekgebieden (uit participatietraject 2021)

	Potentie	Landschap	Koppelkansen	Maatschappelijke acceptatie	Maatschappelijke kosten en baten
Zon 1	Concurreert met gebiedsopgave duurzame landbouw Mogelijk samenwerking andere projecten. Netwerk vraagt aandacht	Agrarisch gebruik Opgave duurzame landbouw Landschappelijk inpasbaar (aan het zicht te onttrekken) Open gebied	Dubbel ruimtegebruik met landbouw Potentieel nieuw verdienmodel Mogelijk aansluitend bij gebied wind 1.	Gebied kent landbouw en recreatieve functie.	Groot ruimtebeslag Relatief ver van station koppeling met 'wind 1' of buurgemeente mogelijk
Zon 2	Concurreert met gebiedsopgave natuur. Mogelijk samenwerking andere projecten. Netwerk vraagt aandacht	Aangewezen als weidevogelgebied Gelegen bij N2000 en NNB Agrarisch gebruik Open gebied	Mogelijk dubbel ruimtegebruik waterberging	Gebied kent landbouw en recreatieve functie. Natuurfunctie (weidevogel) Mogelijk andere opgaven (waterberging)	Groot ruimtebeslag Relatief ver van station koppeling met 'wind 2' mogelijk
Zon 3	Solitair gebied Geen andere gebiedsopgave	Geen synergie mogelijk Geen aangewezen waarden gebied Landschappelijk inpasbaar	Dubbel ruimtegebruik landbouw	--	Groot ruimtebeslag Geen synergie mogelijk voor station/infrastructuur
Zon 4	Geen bijzondere gebiedsopgave naast huidig functie landbouw.	Agrarisch open gebied. Landschappelijk inpasbaar (aan het zich te onttrekken)	Dubbel ruimtegebruik landbouw Combi PV en warmte-opwek, afnemers aanwezig.	Gebied heeft landbouwfunctie.	Groot ruimtebeslag Geen synergie mogelijk voor station/infrastructuur Mogelijk combi met warmte opwek
Zon 5	Samenwerking en afstemming met project N65 mogelijk Mogelijk in combinatie met omliggende gronden, die weliswaar thans agrarische functie hebben.	Landschap wordt doorkruist door transportas N65	Voorzieningen Rijksinfra gebruiken voor opwekinstallatie Energieopwek kan waarde toevoegen aan RI project(en)	Gebruik van bestaande infrastructuur is eenvoudiger dan gebruik van landbouwgrond	Groot ruimtebeslag Combinatie mogelijk met herinrichting bestaande infrastructuur. Mogelijk combi met warmte opwek
Wind 1	Mogelijk synergie met ander wind en zon projecten. Netwerk vraagt aandacht	Sluit aan bij bestaande doorsnijding van landschap Gelegen dicht bij natuur Vraagt relatief weinig ruimte	Koppelkans met zon-gebied mogelijk Koppelkans met natuurontwikkeling Dubbelruimtegebruik met landbouw	Windmolens hebben grote invloed op de leefomgeving Woondichtheid gebied is gering.	Klein ruimtebeslag Relatief ver van station Koppeling wind buurgemeente Kostenefficiënter dan zon
Wind 2	Mogelijk synergie met zon. Netwerk vraagt aandacht.	Sluit aan bij bestaande doorsnijding van landschap Gelegen dicht bij natuur Vraagt relatief weinig ruimte	Koppelkans met zon-gebied mogelijk Koppelkans met natuurontwikkeling Dubbelruimtegebruik met landbouw	Windmolens hebben grote invloed op de leefomgeving Woondichtheid gebied is laag.	Klein ruimtebeslag Relatief ver van station Koppeling met 'zon 2' mogelijk kostenefficiënter dan zon
Wind 3	Mogelijk synergie met ander windproject, pas na 2030 Slechts klein deel invulling opgave mogelijk	Sluit aan bij bestaande doorsnijding van landschap	Aansluitend op zoekgebied wind buurgemeente	Windmolens hebben grote invloed op de leefomgeving Lage woondichtheid, zicht al verstoord door aansluiting bij ander project	Klein ruimtebeslag Kostenefficiënter dan zon
Wind 4	Mogelijk synergie met ander windproject, pas na 2030 Slechts invulling deel van de opgave mogelijk	Sluit aan bij bestaande doorsnijding van landschap Gelegen dicht bij natuur n beekdallandschap Vraagt relatief weinig ruimte	Aansluitend op zoekgebied wind buurgemeente	Windmolens hebben grote invloed op de leefomgeving Lage woondichtheid Gelegen in natuurgebied	Klein ruimtebeslag Kostenefficiënter dan zon Na 2030 mogelijk combi met wind buurgemeente

3.2.2 Uitgangspunten alternatieven

In de huidige fase (plan-MER) kan worden volstaan met (globale) richt afstanden tot woningen en een inschatting van de opwekpotentie van de vast te stellen gebieden. De exacte invulling van een zoeklocatie vindt (later) op projectniveau plaats op basis van de nieuwe (nationale) normstelling. Deze wordt in 2023 verwacht.

3.2.3 Referentiesituatie

In een MER worden de effecten van de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie is de huidige situatie met daarbij rekening gehouden met eventuele autonome ontwikkelingen. Het gaat om de situatie waarbij geen nieuwe zon- en windparken gerealiseerd worden binnen de zoekgebieden. De gebieden ontwikkelen zich dan conform het vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder verdere realisatie van grootschalige wind- en zonne-energie. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving. In bijlage 1 wordt inzicht gegeven in de actuele stand van zaken op het gebied van lucht en geluid en wordt ook water in relatie tot klimaat in beeld gebracht. Dit dient als referentiesituatie voor de alternatieven van de plan-m.e.r.. In de bijgevoegde bijlagen worden de beleidsvelden natuur, water en natuurbescherming meegenomen conform 2.4.

Autonome ontwikkelingen

3.2.3 Referentiesituatie

In een MER worden de effecten van de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie is de huidige situatie met daarbij rekening gehouden met eventuele autonome ontwikkelingen. Het gaat om de situatie waarbij geen nieuwe installaties voor de grootschalige opwek van wind- en zonne-energie worden gerealiseerd binnen het zoekgebied. Het gebied zal zich dan ontwikkelen conform vastgesteld of voorgenomen beleid, maar zonder verdere realisatie van grootschalige wind- en zonne-energie. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving. De volgende autonome ontwikkelingen zijn in ieder geval relevant.

Voor de verschillende scenario's moet rekening gehouden worden met tenminste de volgende autonome ontwikkelingen:

- Aanpak spoorverbinding Vught (reductie geluid)
- Aanpak N65
- Woningbouw opgave,
- Verstedelijkingsakkoord

3.3 Alternatieven en varianten

In het planMER ontwikkelen we meerdere alternatieven. Deze geven de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen binnen het zoekgebied weer en bestaan uit een combinatie tussen wind- en zonne-energie. Hierbij gelden de fysieke kaders van het zoekgebied.
We brengen met het planMER kansrijke gebieden voor de grootschalige opwek van duurzame energie in beeld. We geven inzicht in de uitwerking op de landschappelijke inpassing, zoals bijvoorbeeld de effecten van een cluster- of lijnopstelling voor windzoekgebieden en geven voorkeuren aan voor zonnevelden. In de basis bestaan de alternatieven uit een aantal variabelen, zoals verschillende ashoogtes, het aantal windturbines en de milieueffecten maar ook de landschappelijke inpassing van zonnevelden en afstanden tot aansluitpunten (eventuele maatschappelijke kosten).
Daarnaast maken we in de alternatievenontwikkeling onderscheid tussen de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines. De ontwikkeling van specifieke opstellingsvarianten vindt in een later stadium plaats.

In onderstaande zijn de te onderzoeken alternatieven benoemd. De genoemde alternatieven zijn alleen opgenomen om de effecten te kunnen vergelijken. We werken niet specifiek toe naar een voorkeursalternatief. Dit gaan we namelijk nog onderzoeken. Het uitgangspunt van grootschalige opwek van duurzame-energie is een invulling vinden voor de totale opgave tot 2050 en het maximale laadvermogen te onderzoeken voor Vught. Opgave van 0,05Twh tot 2030.

In NRD worden zes uitgangspunten geformuleerd waaraan de ontwikkeling van grootschalige opwek van duurzame energie moet voldoen:

1. ruimtelijke kwaliteit;
2. gebiedsgerichte benadering;
3. wettelijke kader;
4. maatschappelijke participatie;
5. behoud van volksgezondheid;
6. levering aan elektriciteitsnetwerk of lokale alternatieven (smartgrid).

Deze uitgangspunten worden als kaders betrokken bij de alternatievenontwikkeling. De alternatieven worden in paragraaf 3.3 toegelicht. De genoemde uitgangspunten worden hieronder nader toegelicht.

Ruimtelijke kwaliteit

Bij de positionering van windturbines wordt gestreefd naar een zo beperkt mogelijke inbreuk op de openheid van het landschap. Omdat een MER de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelrichtingen in beeld moet brengen, worden in het MER zowel de effecten van lijnopstellingen als van clusters beoordeeld. De uiteindelijke keuze wordt in landschappelijke uitgangspunten vertaald in een structuurvisie. Deze uitgangspunten worden onder andere opgehaald middels het inhoudelijke participatieproces. Er wordt gekozen voor een integrale, gebiedsgerichte benadering voor de zoekgebieden.

Het streven daarbij is om te komen tot een invulling van het gebied, die over de gehele linie een zo beperkt mogelijke impact heeft op het woon en leefklimaat, de landschappelijke en cultuurhistorische waarden en het milieu en waarbij ook de belangen van de omgeving maximaal kunnen worden betrokken en afgewogen. Op deze manier ontstaat een transparant afwegingsproces waarin belanghebbenden hun inbreng direct kunnen geven.

Wettelijke kader

Om een goed woon- en leefklimaat te garanderen, worden bij toetsing van concrete initiatieven voor de realisatie van grootschalige opwek alle wettelijke normen en afstanden voor onder meer slagschaduw, geluid en externe veiligheid gehanteerd. De gevolgen van de tussenuitspraak van de Raad van State van 30 juni 2021 worden hierbij in acht genomen (zie toelichting paragraaf 4.2.2). Daarnaast wordt rekening gehouden met de lokale situatie.

Maatschappelijke participatie Maatschappelijke participatie bestaat uit twee onderdelen: financiële participatie en sociale participatie. Een belangrijk uitgangspunt is dat een aanzienlijk deel (tenminste 50 % in lokaal eigendom) van de revenuen terugvloeit naar de lokale samenleving met als voorwaarde dat de sociale cohesie in de samenleving geborgd blijft. De komst van duurzame energie naar lokale gemeenschappen is een kans voor verduurzaming en het duurzaam versterken van de lokale economie. Een ander belangrijk uitgangspunt bij de beoordeling van initiatieven is dat lokale maatschappelijke meerwaarde wordt gecreëerd.

Maatschappelijke meerwaarde wordt gecreëerd door de samenleving te laten participeren.

In hoofdstuk 5 is een nadere toelichting op het participatieproces te vinden.

Behoud volksgezondheid

Volksgezondheid is een belangrijk wegingsaspect. Initiatieven tot grootschalige opwek van duurzame energie mogen niet leiden tot aantasting van de volksgezondheid. Bij de beoordeling van initiatieven wordt aangesloten op de voor dit aspect dan geldende wet- en regelgeving. Tevens wordt de lokale situatie in ogenschouw genomen. Er wordt rekening gehouden met de bekende milieuaspecten, zoals geluid (inclusief laagfrequent geluid), slagschaduw, flora en fauna en externe veiligheid.

Hierbij worden de hiervoor bestaande wettelijke eisen gevolgd en een advies van de GGD betrokken.

Levering aan elektriciteitsnetwerk

Uitgangspunt bij RES 1.0 voor de grootschalige opwek van duurzame energie is dat de projecten voor 2030 aangesloten zijn op het netwerk of lokaal middels een slimme oplossing worden afgenomen. Over de bestaande capaciteit en de benodigde uitbreiding daarvan om de regionale en lokale ambities te verwezenlijken vindt overleg plaats met Enexis Netbeheer en TenneT TSO B.V. De uitkomst van deze overleggen heeft direct impact op de (tijdige) uitvoerbaarheid en inpasbaarheid van wind- en zonne-energie. Op dit moment kunnen de netbeheerders nog geen garanties geven over tijdige aansluitmogelijkheden. Daarbij is gekomen dat er sinds 8 juni 2022 een stop gekomen op het leveren aan het netwerk in zowel Brabant als Limburg. Hier dient rekening mee gehouden te worden in de alternatieven.

Alternatieven planMER

De alternatieven voor de planMER moeten gezamenlijk de bandbreedte aan mogelijke ontwikkelingsrichtingen weergeven. Omdat de planMER tot doel heeft om kansrijke gebieden voor de grootschalige opwek van duurzame energie in beeld te brengen, worden nog geen specifieke opstellingsvarianten ontwikkeld. In plaats daarvan bestaan de alternatieven uit een set van variabelen, zoals de ashoogte en het aantal windturbines en de milieueffecten. Daarbij wordt in de alternatievenontwikkeling onderscheid gemaakt tussen de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines.

De volgende variabelen zijn van invloed op de inpassingsmogelijkheden van windturbines en zonnevelden in het zoekgebied:
- turbineafmetingen: in de alternatievenontwikkeling wordt gekeken naar de effecten van windturbines in de 4 MW klasse met een ashoogte van ten minste 130 m en een tiphoogte van ten minste 195 m. Daarnaast wordt gekeken naar windturbines in de 6 MW klasse met een maximale ashoogte van 170 m en een tiphoogte van maximaal 255 m. Daarmee wordt geanticipeerd op de ontwikkeling van moderne windturbines op land die rond 2025 beschikbaar komen om een realistisch beeld te geven van een financieel rendabele situatie;
- Extra variant: we onderzoeken onderdelen uit de input vanuit de gemeenschap die we meenemen in de alternatieve varianten. Een daarvan zou bijvoorbeeld kleinschalige windturbines zijn.
- opstellingsvarianten: voor de windturbines worden twee globale opstellingsvarianten onderzocht: geclusterd en een lijnopstelling. Hierbij geldt dat minimaal drie windturbines per gebied geplaatst dienen te worden; - verhouding windenergie en zonne-energie: wind- en zonne-energie zijn complementair aan elkaar en zijn beide nodig om de energiedoelstellingen van de gemeente Vught te behalen. Daarom zijn vier varianten te formuleren, uitgaande van minimaal en maximale hoeveelheid zonneveld en 4 of 6 MW windturbines. Daarbij geldt bij het alternatief waar maximaal wordt ingezet op zonne-energie een bovengrens van 15 ha zonneveld

4. Opzet milieuonderzoek voor de MER

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze het onderzoek naar de milieueffecten zal plaatsvinden. De onderzoeksresultaten vormen de basis voor de milieueffectrapportage (MER) die ten behoeve van het project wordt opgesteld.

4.1 Studiegebied en planhorizon

Studiegebied

Milieueffecten reiken in een aantal gevallen verder dan het plangebied (zie paragraaf 1.3 voor de definitie van het plangebied). In de milieueffectrapportage worden de effecten onderzocht en beoordeeld voor het gehele gebied waarbinnen mogelijk effecten optreden, dat wordt het studiegebied genoemd. In dit geval zal het studiegebied zich vooral richten op de verschillende zoekgebieden de directe omgeving daarvan. Daar waar effecten zich ook tot op grotere afstand kunnen voordoen, wordt dat in de MER aangegeven.

Planhorizon

De planhorizon is het jaartal waarin de ontwikkelingen waarvoor de MER wordt opgesteld zullen zijn afgerond. Gezien de scoop van de PlanMER , is de richtdatum voor alle onderzoeken het jaar 2050 als horizon. Hierbij wordt de opgave voor 50% van het vermogen[3] gezet op 2030.

4.2 Beoordelingskader

In tabel 4.1 op de volgende pagina is het beoordelingskader weergegeven dat in de MER wordt gehanteerd voor het beoordelen van de effecten. Het in deze tabel gepresenteerde beoordelingskader is een onderzoekvoorstel. Het uiteindelijke beoordelingskader in de MER wordt aangevuld met de verkregen adviezen en de input uit het omgevingsproces op deze startnotitie (zie hoofdstuk 5).

[3] Mits de eis tussentijds nog aangescherpt wordt conform Europese regelgeving. We gaan nu uit van de RES en het Nederlandse Klimaatakkoord.

Tabel 4.1 Beoordelingskader milieueffecten

Aspect	Criteria	Relevantie	Methode
bodem en water			
bodem	invloed op de bodem- en waterkwaliteit	wind en zon	GIS-analyse o.b.v. bekende en te verwachten bodemverontreinigingen
	invloed op zettingen	wind en zon	kwalitatieve analyse o.b.v. bodemtypen
	invloed trillingen	wind en zon	kwalitatieve analyse
water	invloed op grondwaterkwaliteit en -kwantiteit	wind en zon	kwalitatieve quickscan
	invloed op oppervlaktewaterkwaliteit en -kwantiteit	wind en zon	kwalitatieve quickscan
	invloed op waterveiligheid en waterbergingscapaciteit	wind en zon	kwalitatieve en kwantitatieve quickscan
	benodigde watercompensatie	wind en zon	kwantitatieve quickscan
natuur			
beschermde soorten en habitattypen Natura 2000-gebied	effecten op habitattypen en soorten en effecten op instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebieden	wind en zon	kwalitatieve quickscan en voortoets. Passende beoordeling indien nodig
overige beschermde soorten	effecten op beschermde soorten Wet natuurbescherming	wind en zon	kwalitatieve quickscan en vervolgonderzoek, inclusief veldonderzoek
NNN- gebieden	effecten op NNN-gebieden (inclusief NNB)	wind en zon	kwalitatieve quickscan en vervolgonderzoek, inclusief veldonderzoek

Aspect	Criteria	Relevantie	Methode
overige beschermde gebieden	effecten op overige beschermde gebieden, waaronder weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebied en stiltegebieden	wind en zon	kwalitatieve quickscan en vervolgonderzoek, inclusief veldonderzoek
landschap, cultuurhistorie en archeologie			
landschap	invloed op ruimtelijk-visuele kenmerken	wind en zon	kwalitatieve quickscan, inclusief visualisaties
	invloed op landschapstype en -structuur	wind en zon	kwalitatieve quickscan en toetsing aan kernkwaliteiten
	invloed op aardkundige waarden	wind en zon	kwalitatieve quickscan
	invloed van turbineverlichting op omgeving	wind	kwalitatieve analyse
cultuurhistorie	invloed op cultuurhistorische waarden	wind en zon	kwalitatieve quickscan en toetsing aan kernkwaliteiten
archeologie	aantasting van bekende archeologische waarden	wind en zon	kwalitatieve quickscan
	aantasting van verwachte archeologische waarden	wind en zon	kwalitatieve quickscan
veiligheid en infrastructuur			
externe veiligheid	invloed op (beperkt) kwetsbare objecten	wind	analyse indicatief bereik PR10-5 en PR10-6. Voor windenergie o.b.v. Handboek risicozonering windturbines
	invloed op andere risicobronnen	wind	analyse aanwezige risicobronnen en daaruit volgende beperkingen

Aspect	Criteria	Relevantie	Methode
radar en vliegverkeer	invloed op (defensie)radar en (defensie) laagvliegverkeer	wind	kwalitatieve analyse op basis van expert judgement
ontplofbare oorlogsresten	risico van de aanwezigheid ontplofbare oorlogsresten	wind en zon	kwalitatieve quickscan
leefomgeving			
geluid	geluidbelasting op gevoelige bestemmingen (gebruiksfase)	wind	kwantitatieve- en GIS-analyse geluidcontouren
	geluid in cumulatie (gebruiksfase)	wind	kwalitatieve analyse op basis van expert judgement
slagschaduw	invloed op kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten (o.a. kantoren) door slagschaduw	wind	kwalitatieve analyse o.b.v. contouren slagschaduw
gezondheid	aantal geluidgevoelige objecten binnen geluidscontouren, inclusief laagfrequent geluid	wind	kwalitatieve analyse op basis van literatuur en GES-score (zie §3.2.2)
luchtkwaliteit	invloed op de luchtkwaliteit	wind	kwalitatieve analyse
gebruiksfuncties			
ruimtegebruik	invloed op ruimtegebruik bestaande en toekomstige functies en meervoudig grondgebruik	wind en zon	kwalitatieve GIS-analyse naar oppervlakteverlies en kwalitatieve quickscan

Beoordelingskader effecten

Effecten op het milieu en de omgeving zijn te verdelen in effecten tijdens de aanlegfase en effecten tijdens de exploitatiefase (gebruik, onderhoud, reparaties). Om de effecten per aspect te kunnen vergelijken worden deze op basis van een plus- en min-schaal beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Hiervoor wordt de beoordelingsschaal gehanteerd zoals weergegeven in tabel 4.2. Deze beoordelingsschaal wordt in de MER voor elk criterium nader gespecificeerd.

Tabel 4.2 Beoordelingsschaal milieueffecten

score	toelichting
---	sterk negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
--	negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
-	licht negatief effect ten opzichte van de referentiesituatie
0	geen effect ten opzichte van de referentiesituatie
+	licht positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
++	positief effect ten opzichte van de referentiesituatie
+++	sterk effect ten opzichte van de referentiesituatie

Permanente en tijdelijke effecten

Tot slot wordt bij de beoordeling van de effecten onderscheid gemaakt tussen tijdelijke en permanente effecten.

- Tijdelijke effecten treden enkel op tijdens de bouw- en aanlegfase.
- De permanente effecten zijn de effecten die optreden wanneer het voornemen gereed is. De daadwerkelijke milieueffecten die op kunnen treden, moeten passen binnen die van de onderzochte alternatieven. Om dat te monitoren maakt een monitoring- en evaluatieprogramma deel uit van de MER (zie hierna).

4.3 Kennisleemten, monitoring en evaluatie

In de MER wordt aangegeven welke kennisleemten er bestaan en wat hun betekenis voor de besluitvorming is. Bij het optreden van kennisleemten wordt de mate van betekenis beoordeeld en wordt zo nodig een monitoringsprogramma opgesteld. Met een monitoringsprogramma kan worden bepaald of de gemeten effecten overeenkomen met de voorspelde effecten en of andere of aanvullende maatregelen nodig zijn om de effecten te beperken. Deze gegevens kunnen tevens worden gebruikt voor de evaluatie van de besluitvorming.

5. Publieksparticipatie

Inleiding
Tijdens de plan-m.e.r. procedure past de gemeente op verschillende manieren publieksparticipatie toe. In 2020 en 2021 is er al een aantal momenten geweest met publieksparticipatie om te komen tot de 'Notitie op weg naar een zon- en windvisie' en de Regionale Energiestrategie (hierna RES 1.0). Allereerst wordt hieronder ingegaan op de participatiesessies in 2021 voor de Notitie op weg naar een zon- en windvisie en de RES 1.0. Vervolgens wordt uiteengezet hoe de publieksparticipatie eruit zal zien voor het opstellen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau en plan-m.e.r. procedure voor het zon- en windbeleid.
Indien vanuit de samenleving initiatieven komen over de invulling van grootschalige opwek, zal de plan-mer uitsluitsel geven over de mogelijkheden en belemmeringen voor het grondgebied van Vught. De gemeenschap wordt van harte uitgenodigd de zienswijzen te benutten om elementen toe te voegen die voor de reikwijdte en detailniveau van de plan-mer van belang zijn. Concrete plannen kunnen pas behandeld worden als de zoekgebieden gereed zijn voor openstelling. Dan zal middels een project-mer en vergunningsproduceres verder op details kunnen worden ingegaan.

Participatie 'Notitie op weg naar een zon- en windvisie voor de gemeente Vught'
In juli 2020 hebben twee fysieke inwonerbijeenkomsten plaatsgevonden in Vught en Helvoirt. Hier zijn de potentiekaarten besproken met inwoners en is gezocht naar mogelijke zoekgebieden voor zonnevelden en/of windmolens. In juli 2020 is daarnaast een digitale enquête uitgezet waarmee inwoners die niet konden deelnemen aan de bewonersbijeenkomsten hun reactie en mening konden geven op de potentiekaarten. Op basis van de bewonersavonden en de resultaten van de enquête is een kaart met mogelijke zoekgebieden voor zon en/of wind opgesteld. In het najaar van 2020 is een Provinciale enquête uitgevoerd waarbij Brabanders gevraagd is hun mening te geven over (het proces van) de energietransitie. In april 2021 zijn de zoekgebieden in een webinar besproken met inwoners van Vught. Hierbij is toegelicht waarom deze gebieden aangewezen zijn en hoe tot deze eerste keuze gekomen is. Daarna is aan deelnemers gevraagd te reflecteren op de te onderscheiden zoekgebieden.

In de periode april-mei 2021 zijn gesprekken gevoerd met wethouders van buurgemeenten Boxtel, St. Michielsgestel, s-Hertogenbosch en Heusden. Hierbij is gesproken over mogelijkheden om plannen op elkaar af te stemmen. In mei-juni 2021 zijn gesprekken gevoerd met stakeholders, namelijk: Natuur- en Milieugroep Vught (NMV), Huis en Omgeving in Transitie (HOT), Vughtse Energietransitie (VET), MKB Vught, Brabantse Milieufederatie (BMF), Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), Jong RES, Enexis, Waterschappen en landgoedeigenaren. Met al deze partijen zijn de zoekgebieden besproken. Daarnaast zijn aandachtspunten en suggesties gevraagd voor de verdere uitwerking.
Na de bespreking van de Notitie zijn de volgende bijeenkomsten geweest in het najaar 2021: bijeenkomst met stakeholders (NMV, ZLTO, et al) 22 oktober 2021, een bewonersavond op 1 november 2021, een bijeenkomst met wethouders van de omliggende gemeenten op 17 november 2021, een opiniërende avond voor de gemeenteraad op 18 november 2021 en een afspraak met de waterschappen op 23 november 2021.

Op basis van alle informatie die tot nu toe is opgehaald, zijn de zoekgebieden beoordeeld. Hiervoor is gebruik gemaakt van het overwegingskader dat regionaal is opgesteld en bijgevoegd bij de RES 1.0. Voor elk gebied is gekeken naar de potentie, effect op het landschap, mogelijke koppelkansen, maatschappelijke acceptatie en maatschappelijke kosten en baten.

Participatie Regionale Energiestrategie Noordoost Brabant (RESNOB)

In het kader van het opstellen van de RES in 2021 heeft digitale participatie zich door de maatregelen rondom corona zich snel ontwikkelt. Voor de RES 1.0 heeft er een combinatie van zowel offline als online participatie plaatsgevonden. Vanuit de provincie Noord-Brabant is er een internetconsultatie georganiseerd. Alle RES-regio's uit Brabant hebben hieraan deelgenomen. Het doel van de consultatieronde was om een betrouwbaar beeld te genereren van de manier waarop inwoners aankijken tegen verschillende onderdelen van de RES. De consultatie is online uitgevoerd met een vragenlijst. Het onderzoek ging op 29 oktober 2020 online en heeft tot en met 10 december 2020 'open' gestaan. De vragenlijst is door 1.655 inwoners uit Noordoost-Brabant ingevuld.

De RES-regio voorziet stakeholders in de informatievoorziening door middel van webinars. Op 20 januari 2021 vond een webinar plaats voor de stakeholders van de RES NOB. Deze webinar werd voor een breed publiek georganiseerd en zowel door raadsleden als inwoners bijgewoond. Tijdens het webinar is er met elkaar gesproken over de inhoud van de RES 1.0. De volgende onderwerpen kwamen hierbij onder meer aan bod: de bestuurlijke samenwerking, lokaal eigendom van zonnevelden en windparken, de rol van de klankbordgroep en de rol van de regio.

Verschillende stakeholders dachten via de klankbordgroep actief mee over de inhoud van de RES 1.0. De leden van de klankbordgroep RES NOB komen vanuit verschillende organisaties en zijn een brede vertegenwoordiging van belangen en perspectieven uit de regio (Platform coöperatief duurzaam, Brabant Wonen, Brabantse Milieufederatie, ZLTO, Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), VNO-NCW Brabant-Zeeland, Staatsbosbeheer, JongRES, Agrifood-Capital, Regio Noordoost-Brabant, Rijkswaterstaat en Rabobank Hart van de Meijerij). JongRES is vertegenwoordigd in de klankbordgroep en zorgt er daarnaast voor dat jongeren uit de regio worden betrokken bij de RES. JongRES heeft onder andere een podcast uitgebracht waarin gasten met verschillende professionele achtergronden werden bevraagd over hoe we gezamenlijk een mooiere wereld kunnen verwezenlijken. JongRES is ook betrokken bij het schrijven van een publieksversie van de RES 1.0. De publieksversie wordt een toegankelijke vertaling van de RES 1.0 en verscheen in het voorjaar van 2021.

Participatie NRD en plan-MER zon- en windbeleid

Net als bij het opstellen van de Notitie op weg naar een zon- en windbeleid voor de gemeente Vught en de RESNOB, zal er bij het opstellen van de NRD en de Plan-MER voor het lokale zon- en windbeleid mogelijkheid zijn voor publieksparticipatie. Hiervoor hanteren we de Algemene Inspraak- en Participatieverordening van de gemeente Vught en waar mogelijk sluiten we aan bij participatiemomenten in het traject van de Omgevingswet.

Voor de NRD hanteren we, conform de verordening een zienswijze termijn van acht weken vanwege overlap met de basisschool vakantie. De zienswijze periode loopt van 25 juli tot en met 18 september. We kondigen de zienswijze periode en mogelijke manieren van het inbrengen van zienswijzen van tevoren aan via de gemeentelijke kanalen en andere officiële bekendmakingspunten.

Voor de plan-m.e.r. hanteren we ook een zienswijze periode waarbij iedereen in de gemeente Vught een zienswijze kan indienen. De zienswijze periode voor de plan-m.e.r. is zes weken, conform de Awb art. 3:16 lid 1. Na de zienswijze periode en verwerking van ingebrachte zienswijzen, organiseert de gemeente een informatiebijeenkomst, voordat definitieve besluitvorming over de plan-m.e.r. door de gemeenteraad plaatsvindt. Iedereen in de gemeente Vught die als belanghebbende aangemerkt kan worden, kan bij deze informatiebijeenkomst aansluiten. Tijdens de informatiebijeenkomst gaan we in op het proces wat we hebben doorlopen voor de NRD en plan-m.e.r.. Ook gaan we in op de inhoudelijke aspecten waarnaar is gekeken en lichten we toe wat het vervolgproces inhoudt: het keuzeproces plaatsingzones (VKA) en het openstellen van de zoekgebieden als projectlocaties.

Voor de plan-m.e.r. benaderen we in ieder geval onderstaande stakeholder groepen in het participatietraject:

- Vughtse Energietransitie (VET)
- Huis en Omgeving in Transitie (HOT)
- Duurzaam Cromvoirt
- Energiecollectief Vught (ECV)
- Relevante collectieven van Vughtse bedrijven
- Relevante natuur en milieu organisaties

- Vertegenwoordigers uit de agro sector
- Ministerie van Defensie
- Landgoedeigenaren
- Enexis / TenneT
- Relevante andere overheidsinstellingen

Bijlagen

Bijlage 1: Milieutechnische aspecten huidige situatie gemeente Vught

COLOFON

titel	Beleid zon- en windenergie Gemeente Vught
ondertitel	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
auteur	[redacted]
versie	16-06-2022
documentstatus	concept
projectnummer	2022020